

GEWESTELIJKE DIENST

“De gewestelijke carrière is geen beroep, maar een eer en een missie”.

Louis Franck, minister van Koloniën.

Doorheen de getuigenissen die hier worden voorgesteld, hebben de gewestbeheerders getracht hun vele activiteiten en hun motivatie met oprechtheid en objectiviteit te beschrijven.

Hun nauwe band met de plaatselijke bevolking, wier taal ze spraken en wier gewoonten ze kenden, is een weerspiegeling van de idealen die hen inspireerden.

Gelukkig, ondanks het ongemak en de afstand van hun land en geliefden, voerden ze een vaak ondankbare taak uit om het welzijn te verbeteren van de bevolkingen die zij beheerden.

Dag na dag zorgden ze voor het onderhoud van de verbindingswegen, de hygiëne in de dorpen, de werking van de medische centra, de goede werking van het rechtssysteem, de ontwikkeling van eerst de zelfvoorzieningsgewassen en daarna de geldgewassen. Met de hulp van de Congolezen die ze opleidden om deze taken uit te voeren, droegen ze ertoe bij om Congo op de weg naar de vooruitgang te zetten door ervoor te zorgen dat er vrede en veiligheid heersten.

Hier geven ze uiting aan hun enthousiasme en hun gehechtheid aan dit prachtige land en zijn bevolking.

Moge hun getuigenis het Congo van vandaag helpen om zijn vooruitgang te hervatten en opnieuw een land te worden waar het goed leven is voor iedereen!

IN BELGISCH CONGO

De onafhankelijke staat Congo, gesticht door Koning Leopold II in 1885, leefde drieëntwintig jaar onder zijn soevereiniteit. Op 18 oktober 1908 werd de staat een Belgische koloniale bezitting.

België stond nu aan het hoofd van een grondgebied dat tachtig keer groter was dan het zijne en stond voor de uitdaging om het werk van de soevereine koning voort te zetten door het te ontwikkelen en te verbeteren met behulp van meer middelen.

Een nieuwe situatie vereiste nieuwe structuren. Een dubbel netwerk van instellingen, waarvan sommige in België werden opgericht binnen een Ministerie van Koloniën en andere in Congo onder leiding van een Gouverneur-Generaal, zou voortaan verantwoordelijk zijn voor het bestuur van deze Belgische gebieden in het hart van Afrika.

Hoewel de ontwerp- en controleorganen in Brussel gevestigd waren, waren de aan het Afrikaans Bestuur overgedragen bevoegdheden niet beperkt tot uitvoerende taken. Op het gebied van de uitvoerende macht had het ook belangrijke ontwerp- en controlebevoegdheden gekregen door het Koloniaal Handvest, de algemene benaming

voor de Fundamentele Wet op de Regering van Belgisch Congo, die op 18 oktober 1908 van kracht werd.

Het Bestuur van Afrika bestond uit twee niveaus: een centrale administratie onder leiding van de Gouverneur-Generaal, wiens diensten gevestigd waren in Leopoldstad, de hoofdstad van Belgisch Congo, en regionale administraties onder het gezag van de Gouverneurs van de Provincies.

Belgisch Congo telde zes provincies - Leopoldstad, Equateur, Orientale, Kivu, Katanga en Kasai - met als hoofdsteden Leopoldstad (Kinshasa), Coquilhatstad (Mbandaka), Stanleystad (Kisangani), Costermansstad (Bukavu), Elisabethstad (Lubumbashi) en Luluabourg.

De provincies waren onderverdeeld in districten (24 in totaal), die bestuurd werden door een districtscommissaris die in zijn taak werd bijgestaan door één of twee assistent-districtscommissarissen en door een staf van rondtrekkende technische adviseurs die hem ter beschikking werden gesteld door de algemene directies waaraan zij rapporteerden voor alles wat te maken had met landbouw, veeteelt, volksgezondheid en openbare werken.

Elk district was onderverdeeld in gewesten (132 in totaal), met aan het hoofd een gewestbeheerder, bijgestaan door assistent-gewestbeheerders en gewestelijke agenten. Hij werd in zijn vele taken (bijlage I) ook bijgestaan door technici, landbouwkundigen, gezondheids- of veterinaire officieren en, als de omvang van het contingent waarover hij beschikte dat rechtvaardigde, door een Adjudant van de Openbare Strijdkrachten.

Tot slot omvatte elk Gewest een gevarieerd aantal inheemse bevolkingszones:

- Traditionele stamgebieden onder het gezag van een stamhoofd en zijn Raad van Notabelen,
- Sectoren waarin stammen verenigd waren die te klein waren om als zodanig erkend te worden en die bestuurd werden door een door de koloniale administratie aangesteld Congolees Sectorhoofd, bijgestaan door een Sectorraad.
- Extracommunautaire centra, onder het gezag van een Congolees centrumhoofd, voor bevolkingsgroepen van verschillende origine die zich in de buurt van de belangrijkste stad van het grondgebied of de hoofdzetel van een grote landbouw- of mijnexploitatie zijn komen vestigen.

Het Gewest, met de inheemse bevolkingszone die het controleerde, vormde dus de administratieve basiseenheid waarin de Belgische actie in Centraal-Afrika werd uitgevoerd.

Belgisch Congo telde ook zeven steden, stedelijke entiteiten met een speciaal statuut die elk uit een aantal gemeenten bestonden.

IN RUANDA-URUNDI

Ruanda-Urundi, een gebied onder VN-trustregering, was administratief verenigd met Belgisch Congo, waarvan het een vice-gouvernement vormde, had een afzonderlijke rechtspersoonlijkheid en een afzonderlijke begroting.

Het bestuur van Ruanda-Urundi stond onder het gezag van een vicegouverneur-generaal, wiens kantoren zich in Usumbura bevonden. Het gebied was verdeeld in twee Residenties,

elk geleid door een Resident, die in zijn taak werd bijgestaan door een staf van technische adviseurs die door de Vicegouverneur-Generaal ter beschikking waren gesteld voor alle zaken met betrekking tot landbouw, veeteelt, volksgezondheid en openbare werken.

Naar het voorbeeld van de Districten in Belgisch Congo werd elk van de Residenties op zijn beurt onderverdeeld in Gewesten (10 voor Ruanda en 9 voor Urundi), met aan het hoofd een Gewestbeheerder die werd bijgestaan door assistent-Gewest-beheerders en gewestelijke Agenten, landbouwkundigen, medische en veterinaire hulpkrachten, agenten voor openbare werken, enz.

OPLEIDING, AANWERVING, EVALUATIE EN PERSONEELSBEZETTING

De meeste territoriale beheerders in Belgisch Congo en Ruanda-Urundi kregen hun opleiding aan het Institut Universitaire des Territoires d'Outremer (INUTOM), dat in 1920 in Antwerpen werd opgericht als Université Coloniale door de minister van Koloniën, Louis Franck.

Studenten werden toegelaten na een vergelijkend examen en een quotum aan het einde van hun eerste jaar.

Zij droegen een uniform en werden zo onmiddellijk ondergedompeld in een klimaat dat bevorderlijk was voor hun toekomstige carrière als Gewestbestuurders.

Het besturen van een grondgebied in Congo of Ruanda-Urundi hield een veel breder takenpakket in dan in het europees thuisland. Niet alleen moesten ze de orde handhaven en rechtspreken, maar ze moesten ook wegen onderhouden en aanleggen, bruggen, huizen, dispensaria en administratieve centra bouwen, bomen planten, toezien op de volksgezondheid door de dorpshygiëne te controleren en de oogsten in het oog te houden, landbouwcoöperaties en boerderijen beheren, volkstellingen organiseren en belastingen innen.

In Antwerpen studeerden studenten alles wat met deze vakken te maken had: rechten, etnografie, economie, mineralogie, geschiedenis, prehistorie, geografie, civiele techniek, agronomie, politieke en administratieve wetenschappen, burgerlijke stand, boekhouding, tropische hygiëne en niet te vergeten de inheemse talen. Al deze opleidingen waren doordrenkt van een oprecht dienstverleningsideaal.

Het ministerie van Koloniën wierf ook rechtstreeks universitair afgestudeerden aan die ten minste vier jaar met succes hadden gestudeerd aan een van de universiteiten van ons land, evenals afgestudeerden van het hoger middelbaar onderwijs, in de rang van assistent-gewestbeheerder.

Aan de Ecole Coloniale, die deel uitmaakte van het Ministerie van Koloniën, kregen ze een aanvullende opleiding die specifiek was afgestemd op de taken die ze in Afrika moesten uitvoeren. De opleiding werd afgesloten met een examen, dat ook eliminerend was.

Promotie was gebaseerd op "verdienste", op basis van een jaarlijkse "rapportkaart". Na een gedetailleerde analyse van de diensten die de betrokkene in het voorgaande jaar had geleverd, bevatte dit de beoordelingen van zijn superieuren op de volgende punten: initiatief, verantwoordelijkheidsgevoel, werkkracht en -activiteit, vakkennis, beroepsbekwaamheid of -vaardigheden, sociaal gevoel en kennis van de taal (bijlage II).

Van 684 eenheden in 1930 was het personeelsbestand van de Territoriale Dienst in Belgisch Congo gestegen tot 1.104 in 1950 en 1.881 in 1960, waarvan bijna de helft (919) universitair geschoold was.

In Ruanda-Urundi steeg de Territoriale Dienst van 27 eenheden in 1920 tot 117 in 1950 en 172 in 1960.

CONCLUSIE

De Territoriale Dienst was de ruggengraat van de Belgische administratie in Afrika. Hij moest het inheemse beleid van België in de praktijk brengen, zoals Louis Franck, minister van Koloniën, al in 1920 bepleitte in een sleutelzin die vandaag nog niets aan actualiteit heeft ingeboet:

“In Afrika bereik je alleen blijvende resultaten als je rekening houdt met de aard, het karakter, de tendensen en de bestaande organisaties, hoe rudimentair ook, van de inheemse bevolking.”

Document titled "Rapport de l'Administration Territoriale" (Report of the Territorial Administration). It contains a table with columns for "Noms", "Fonctions", "Dates", and "Lieux". The table lists various administrative personnel and their activities across different regions.

Bijlage I

Document titled "Rapport de l'Administration Territoriale" (Report of the Territorial Administration). It contains a table with columns for "Noms", "Fonctions", "Dates", and "Lieux". The table lists various administrative personnel and their activities across different regions.

Bijlage II

De dag begint: groet aan de vlag

Bij de gîte

Over grondbezit

Avondwerk

Vindt deze getuigenissen terug in de video : "[Le Service Territorial](#)"